

LA RIBERA EN BICI

12 RUTES CICLOTURÍSTIQUES PER LA RIBERA DEL XÚQUER

Dedicat a tots aquells que volen
gaudir de la nostra Natura
sense castigar-la més,
amb el desig de ser-los útil.

LA RIBERA EN BICI

0. Presentació i agraïments	pàgina 5
1. El vehicle més ecològic i saludable	7
2. Com organitzar una excursió en bici: previsió, seguretat i itineraris	10
3. La Muntanyeta d'Alberic i els Ullals del riu Verd: Alberic i Massalavés (7 km) . . .	19
4. El bressol de la taronja: Carcaixent i Alzira (12 km)	23
5. La Muntanyeta dels Sants, l'Ullal de Baldoví i l'Albufera: Sueca (13 km)	30
6. El Passeig, el Parc i la Font de la Parra: Carcaixent (18 km)	34
7. Magre amunt: l'Alcúdia, Benimodo i Carlet (19 km)	39
8. La Murta: Alzira (20 km)	45
9. Magre avall, la Xopera i la Llacuna del Samaruc: Algemesí i Albalat (24 km)	50
10. L'Estany i la desembocadura del Xúquer: Sueca, Fortaleny i Cullera (25 km)	54
11. Xúquer avall: Alzira, Benicull, Albalat, Polinyà, Riola i Sueca (42 km)	59
12. Xúquer amunt: Alzira, Carcaixent, Alberic, Gavarda i Antella (45 km)	65
13. La Vall dels Alcalans: Carlet, Alfarb i Llombai (34 km)	71
14. La Font del Barber: Alzira, Benifairó i Tavernes de la Valldigna (40 km)	74
15. Altres rutes possibles	89
16. Bibliografia i adreces útils	92
Annex 1: Els problemes de l'actual model de transport	112
Annex 2: El canvi climàtic al País Valencià	128
Annex 3: La bici també és un recurs didàctic	146
Annex 4: Suggeriments per a generalitzar l'ús de la bici	152

PRESENTACIÓ I AGRAÏMENTS

La Ribera del Xúquer és, sens dubte, un lloc agradable i bonic encara.

Ací tenim serres, planes, fonts, ullals, rius, marjals, platges, arrossars, hortes, tarongerars, xoperes, matollars, pinades, carrascars, freixedes, etc.; en pocs quilòmetres passem de la muntanya al pla i del pla al mar, amb multitud de paisatges i gran diversitat biològica. A més, queden restes d'una història antiga i alligonadora, amb castells, torres, muralles, esglésies, ermites, convents, cases senyorials, masies, molins, magatzems, etc. També gaudim d'una gastronomia mediterrània, gustosa i saludable, i d'unes festes singulars.

Tots i cadascun dels pobles de la Ribera tenen els seus racons interessants; hi ha doncs sobrades raons per a recórrer la comarca i redescobrir-la, sense preses, amb la tranquil·litat que dóna la bicicleta, el vehicle més respectuós amb les persones i el medi ambient. Eixe és precisament l'objectiu d'aquesta guia: desenvolupar alguns dels itineraris més adequats per a conèixer i estimar els nostres pobles, centrant-nos en el patrimoni natural accessible en bici per camins poc transitats. Respecte al patrimoni històric, artístic, gastronòmic i festiu, ja hi ha d'altres publicacions que es poden consultar a les biblioteques municipals.

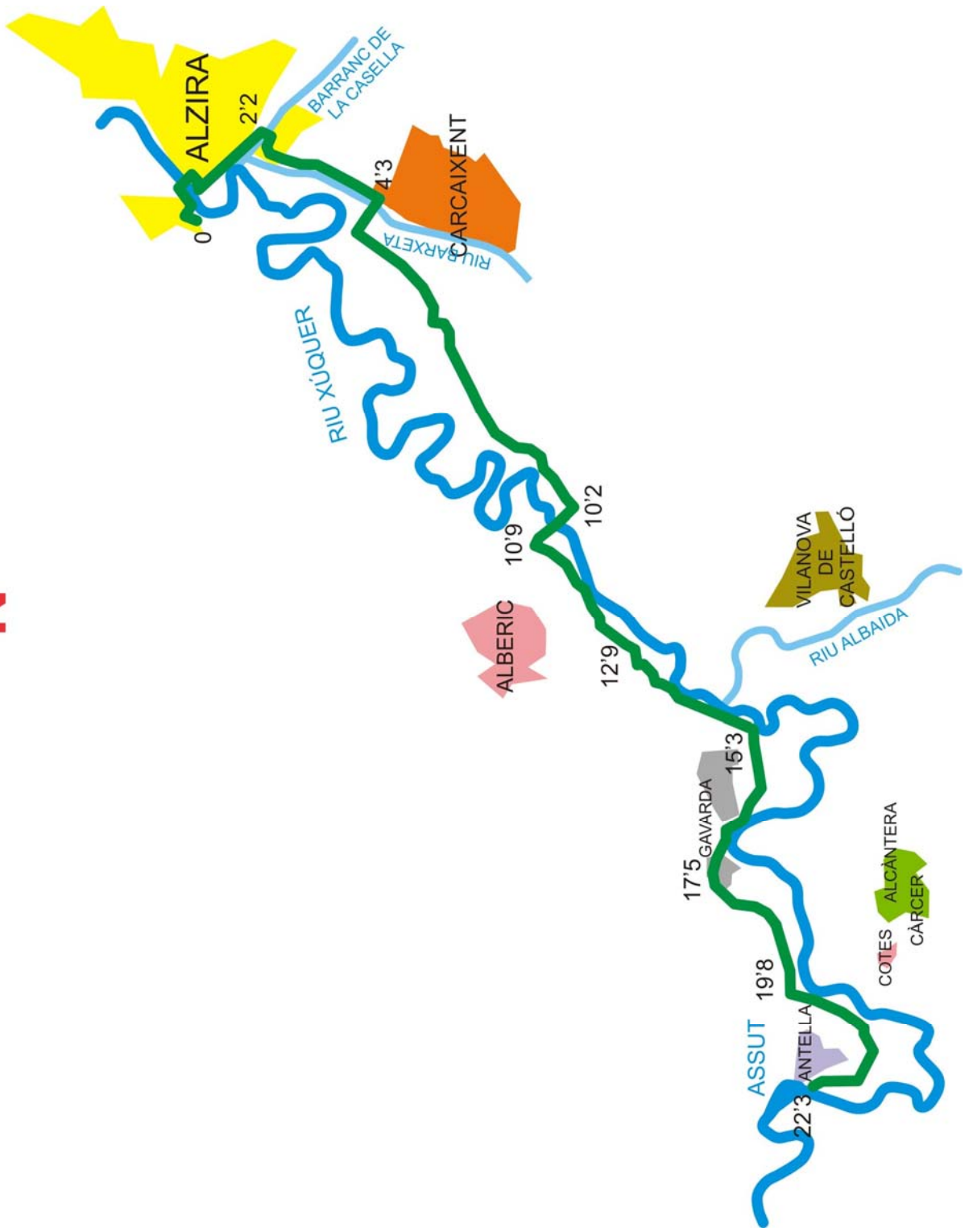
Les dotze rutes proposades comencen en estacions de RENFE o FGV per a facilitar l'accés dels que vénen de fora aprofitant la combinació bici+tren, que és la més segura i sostenible. Estan organitzades per ordre creixent de dificultat, començant amb les més fàcils, que es poden fer inclús amb xiquets menuts, i acabant amb les més difícils, que necessiten d'una certa preparació física. Òbviament es poden recórrer en el sentit descrit o a l'inrevés, acurtant-les o ampliant-les, segons l'interès de cada cicloturista.

Per últim, encara que la responsabilitat sobre aquesta apologia de la bicicleta i la Natura recau exclusivament sobre l'autor, aquest vol agrair la col·laboració dels companys Joan Noverques, filòsof catadauí i cicloturista en les estones lliures, que ha suggerit la ruta dels Alcalans; Toni Teruel, lingüista algemesinenc i col·lega docent també, que ha revisat l'ortografia; Joan Aguado, biòleg suecà i apassionat del paisatge, que ha aportat algunes imatges del seu hàbitat; Vicent Pastor, fotògraf carcaixentí i del diari Levante, que ha cedit la fotografia del Dia de la Bici d'enguany; Alfons Domínguez,

alziireny expert en ciències ambientals i agricultura ecològica, que ha ajudat en el tractament informàtic de les imatges; i per descomptat la de tots aquells companys que han participat en les activitats realitzades al voltant de la bici durant els darrers anys.

En la Ribera del Xúquer, estiu del 2007.

N

XÚQUER AMUNT
ALZIRA, CARCAIXENT, ALBERIC, GAVARDA I ANTELLA

Distància aproximada: 22 km d'anada i 22 km de tornada.

Dificultat: mitjana, el recorregut pot ser llarg per als xiquets i per a qui no tinga costum de pedalejar però els pendents són molt suaus perquè anem seguint el riu, que passa de 19 metres sobre el nivell del mar en Alzira a 45 en Antella. És una de les rutes imprescindibles per a conèixer el riu que vertebrava la comarca.

Itinerari:

km 0	Eixim de l'estació de RENFE cap al N pel carrer que va paral·lel a les vies i als 80 m girem cap a la dreta. Als 200 m topem amb una rodon, atenció amb els autos, i agafem l'eixida que va paral·lela al riu, en direcció NE. Passem per baix de la carretera CV-50 i en la rodoneta següent girem a la dreta.
0'6	Pont de Ferro, des d'on podem observar un parell de quilòmetres del Xúquer. Sortim del pont per la dreta i seguim la vora del riu. Arribem a una altra rodoneta i només passar-la trobem una eixida a la dreta que torna enrere alguns metres, passa per baix de la carretera comarcal i ix al camí del Malecón, per on anirem tranquils, rectes i pegats a la carretera fins al pont que creua el barranc de la Casella en direcció a Carcaixent ¹ .
2'2	Pont de Xàtiva ² , a sota del qual podem vore les aigües brutes i estancades, malgrat els reiterats intents per canalitzar-les. Creuem el pont i de seguida girem a la dreta pel carrer Ben Khafaja. A

¹ El camí és bonic, amb tarongers, pins, baladres i palmeres als costats, en l'últim tram s'estreta entre el talús de la carretera i l'ampit del barranc de la Casella, de menys d'un metre d'alçària, però podem passar sense problemes amb la precaució de no acostar-nos massa al barranc.

² Si eixim directament del Pont de Xàtiva fem 2'2 km menys, que haurem de restar als assenyalats en cada tram posterior.

	continuació agafem el tercer que ix a mà esquerra. Passem al costat de la Cooperativa l'Agrícola i després seguim, quasi rectes, pel camí de Materna, que va cap a Carcaixent paral·lel a la comarcal CV-41; atenció als autos que puguen vindre perquè el camí és estret i va encaixonat.
--	--

(foto cicloturistes)

4'3	Abans d'arribar a Carcaixent, girem per l'últim camí que ix cap a la dreta. De seguida passem per un pontet sobre el riu Barxeta on podem parar un moment a fer-li una ullada, així veiem com està i com desemboca en el Xúquer aquest riu. A continuació creuem, per baix, les vies del ferrocarril.
4'9	Entrem al camí de la Vall, que és perpendicular a l'anterior, i l'agafem cap a l'esquerra ³ . A partir d'ara anirem entre tarongers, cap al SO en la major part del recorregut, per camins rurals poc transitats que corren més o menys paral·lels al Xúquer.
6'6	Connectem amb el camí de Càrcer i seguim en la direcció SOO.
8'9	Tornem al camí de la Vall, que convergix sobre el de Càrcer i l'absorbix. Uns 300 m després el camí es corba cap a la dreta i molt a prop de la corba, en direcció SE, tenim la tants anys esperada depuradora d'aigües residuals d'Alzira, Carcaixent, la Pobla Llarga i Vilanova de Castelló ⁴ ; des del camí podem vore part de les seues instal·lacions.
10'2	El camí acaba en una barrera que el separa de la carretera CV-545, que va cap a Alberic; podem botar-la amb precaució i continuar pel voral o retrocedir 160 metres, eixir cap a la dreta per a entrar en l'esmentada carretera i agafar-la en direcció a Alberic, NO. Cisc i precaució en aquest curt tram de carretera perquè els automòbils circulen ràpids i a penes hi ha voral.
10'5	Pugem el pont que creua el Xúquer, amb boniques vistes sobre el riu i el seu bosc de ribera. Podem deturar-nos en la minúscula vorera a contemplar el conjunt, però atenció amb el trànsit i si duguem xiquets no els

³ Per la dreta entrem al meandre de l'Alborxí, molt tancat i sense eixida. L'abundància de meandres en aquest tram del riu indica clarament l'escassa pendent del territori.

⁴ Hauria d'haver entrat en funcionament l'any 1996 però ha començat a funcionar enguany, 2007.

	soltem.
10'9	Continuem per la carretera, passem la corba i agafem el camí de les Algoleges, que és el primer que ve a l'esquerra. Molta precaució en creuar la carretera perquè està massa prop de la corba i poden vindre autos disparats per darrere que no ens veuen fins estar damunt nostre.
12'9	Per aquest camí anem paral·lels al riu i passem per davall les vies del trenet que ve d'Alberic.
13'2	Bifurcació davant l'autovia, nosaltres agafem la branca esquerra i prosseguim pel camí de les Algoleges. A continuació passem entre l'autovia i el riu; a la dreta podem veure la urbanització <i>Monte Júcar</i> , una més de les moltes que trenquen el nostre paisatge i obliguen a agafar el cotxe a tothora.
15'3	Darrere d'una corba pegada a l'autovia trobem el pas subterrani per on passem a l'altra banda. Anem ara al costat de la Sèquia Reial.

(foto descansant)

16'5	Xúquer i pont de ferro a l'esquerra, semàfor davant, arbres grans i sèquia a la dreta; heus ací un bon lloc per a descansar una estona. Si és temps de calor, el riu baixa amb menys cabal que la Sèquia...
	Després continuem rectes i entrem en la comarcal que va cap a Gavarda, amb precaució i casc. Prompte arribem al que resta de l'antic poble de Gavarda; la <i>pantanada</i> de 1982 ⁵ el va destruir quasi totalment i la major part dels seus habitants han preferit anar-se'n al nou, alçat en cotes més altes a l'E.
17'5	En travessar el poble retrobem la Sèquia Reial i, abans de creuar-la, agafem el camí de servei que va pegat a ella per l'esquerra. Atenció perquè en alguns trams el bord del canal es queda més baix que el camí i no hi ha barrera de separació, ara bé, el camí és prou ample i permet rodar sense perill a més d'un metre de la vora.
19'8	Pel quart o quint pont sobre el canal (comptant el de Gavarda), quan tenim

⁵ Saps quines foren les causes que provocaren la *pantanada*, un dels majors desastres que ha patit la Ribera durant el segle XX?

	Antella al N, creuem la Sèquia Reial i passem al camí de servei de la dreta que ens durà ja a l'assut.
--	--

(foto assut)

22'3	<p>L'Assut d'Antella.</p> <p>El premi, a l'estiu, és un bon capbussó en aquestes aigües fresques i cristal·lines. Els adults, si saben nadar bé, perquè hi ha corrent i fondària, poden banyar-se a la part de dalt, lluny de les reixes i procurant no relliscar pel sobreeixidor. Els xiquets, acompanyats d'algun major, poden nadar a la part de baix, que només té mig metre d'aigua.</p>
	<p>Per tot l'assut podem observar aus, peixos i d'altres animallets silvestres; a diferència d'on començarem la ruta, les aigües ací són tan netes que poden sostenir una fauna abundant. I encara estan més netes abans de Sumacàrcer, el poble situat 4 km aigües amunt, allí són d'un verd blavenc i transparent com el cristall.</p> <p>A més de la qualitat de l'aigua, podem constatar la gran quantitat que se li lleva al riu, fins al punt de deixar-lo quasi eixut durant els mesos càlids; amb l'agreujant que aigües avall encara hi ha més d'extraccions⁶.</p>
	<p>Dalt de l'assut tenim un jardí de pins amb taules de pícnic i bars a prop, un lloc adequat per a fer la migdiada i esperar que caiga el Sol suficientment per a tornar a casa pel mateix camí que hem vingut.</p>

(foto tornada)

⁶ El Xúquer i els altres rius del PV agonitzen, almenys en la part final, per tant és urgent respectar el cabal ecològic, depurar totes les aigües brutes, protegir el bosc de ribera, etc.; i açò no sols per raons ecològiques, ètiques i estètiques, hem de fer-ho també perquè la nostra salut depèn de la salut dels nostres rius i de les seues aigües, que reguen les hortalisses, les fruites, l'arròs i la major part dels aliments que mengem.